

Nr 363.

Af herr **Leander**, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående fördelning af medel till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder.

Den 9 maj 1910 bildades i Stockholm »Skyddsvärnet», Svenska Fattigvårdsförbundets afdelning för räddningsarbete. Dess uppgift skulle vara, enligt § 1 i de antagna stadgarna, »att verka för främjande af det allmänna och enskilda räddningsarbetet bland frigifna fångar, villkorligt dömda, lösdrivvare och alkoholister, prostituerade och i liknande afseende hjälpbehöfvande». För att främja denna uppgift skulle Skyddsvärnet:

söka åstadkomma verksamt samarbete mellan offentliga och enskilda företag, som deltaga i det i § 1 omnämnda räddningsarbetet;
medelst upplysningsarbete under olika former arbeta för samma ändamål;

dels själfständigt och dels i samverkan med andra sammanslutningar med likartadt syfte samt intresserade enskilda söka till förebyggande och bekämpande af brottslighet och last bereda arbete åt och annorledes hjälpa i § 1 omnämnda nödställda samt i erforderliga fall verka för lämplig tillsyn och öfvervakning;

om så skulle befinnas lämpligt, i Stockholm upprätta en byrå för ifrågavarande upplysningsarbete med platsförmedling m. m.

Medlemmar i organisationen äro enligt § 3:

Centralföreningen till stöd för frigifna och andra centrala sammanslutningar, som verka för ofvan angifna syfte och ansluta sig till afdelningen;

Skyddsföreningar för frigifna och andra sammanslutningar med det i § 1 angifna syftet, äfvensom enskilda personer, som i och för räddningsarbetets främjande ansluta sig till afdelningen.

Bland bestämmelserna i stadgarna märkes i öfrigt, att hvarje medlem erlägger minst en årsavgift å 3 kronor, samt att bestyrelsen utgöres af 10 personer, af hvilka Svenska Fattigvårdsförbundet utser 3

ledamöter, Centralföreningen till stöd för frigifna 2, hvarjämte de öfriga 5 ledamöterna utses vid Skyddsvärnets ordinarie årsmöte,

Den nya organisationen framgick dels ur det hösten 1908 af Allmänna svenska prästföreningens sociala utskott anordnade »mötet för värnlösas och förkomnas vård», hvilket möte tillsatte ett särskildt utskott för att främja vården af frigifna fångar, dels ock af en af Svenska fattigvårdsförbundet i mars 1910 anordnad konferens för samma ändamål. Vid denna konferens närvaro ombud för Centralföreningen till stöd för frigifna, nästan samtliga landets fångvårdsföreningar, svenska diakonsällskapet och ett flertal enskilda föreningar, och resultatet af förhandlingarna blef att konferensen beslöt söka åstadkomma en centralisering och samverkan rörande räddningsarbetet i fråga, hvarjämte mötet uppdrog åt kommitterade att utarbета stadgar m. m.

Sedan Skyddsvärnet, såsom ofvan nämnts, konstituerats, har till föreningen anslutit sig dels Centralföreningen till stöd för frigifna — som i bestyrelsen är representerad af öfverdirektören V. Almquist och byråchefen N. Sandell — dels samtliga landets fångvårdsföreningar så när som på en enda samt dessutom ett antal organisationer, som arbeta på ifrågavarande område, såsom Diakonanstalten, Diakonissanstalten m. fl. Genom upprop i pressen och medelst skrivelser och personliga hänvänelser har Skyddsvärnet dels lyckats i landets olika delar erhålla omkring 450 ombud, som skola biträda i arbetet, dels erhållit löfte om medverkan från ett hundratal arbetsgifvare i och för platsförmedling åt frigifna, dels ock förvärfvat ständiga och årligt betalande medlemmar till ett antal af omkring 500. Skyddsvärnet har ock träffat öfverenskomelse med en förut existerande platsförmedlingsbyrå om öfvertagande af nämnda byrå i och för beredande af arbete åt de skyddslingar, som Skyddsvärnet omhändertagit; och har detta arbete under den korta tid det försiggått visat en mycket glädjande utveckling, så att numera omkring 300 personer hvarje månad besöka byrån, hvaraf 100 äro frigifna eller andra, som behöfva byråns hjälp till arbete, hyresbidrag, mat och logis m. m. Slutligen har Skyddsvärnet börjat upptaga arbetet bland de villkorligt dömda, genom att verkställa förundersökningar i brottmål samt föranstalta om öfvervakning.

Detta mångsidiga och kräfvande arbete har redan under den första tiden erfordrat betydande penningemedel, och i den mån arbetet fortskrider, komma betydligt ökade kraf att ställas därpå. Enligt uppgjorda beräkningar torde själfva byrån och dess upprätthållande samt det understöd i kontant, mat och kläder m. m. åt de frigifna, som är erforderligt, att medföra en utgift på omkring 11,000 kronor årligen. Oaktadt den

stora allmänheten, såsom framgår af ofvanstående, visat företaget ett osedvanligt stort intresse, och frivilliga bidrag lämnats från ett stort antal personer, är det tydligt, att verksamheten ej ens under de närmaste åren kan baseras uteslutande på frivilliga bidrag. Ett bidrag från statens sida är behöfligt, om verksamheten skall kunna fortgå på ett tillfredsställande sätt, och det synes mig synnerligen lämpligt, om detta bidrag kunde tagas ur de medel, som hämtas ur statens inkomster af brännvinsmedlen. Det faller nämligen af sig själf, att de som utgöra föremålet för Skyddsvärnets hjälpande verksamhet — frigifna fångar, lösdrifvare, alkoholister, prostituerade m. fl. — till allra största delen kommit i sin olyckliga belägenhet till följd af rusdryckerna. Och då den metod, som Skyddsvärnet tillämpar för dessa olyckligas tillrättaförande — framför allt deras nyttiggörande åt samhället genom beredande af arbetstillfälle — torde få anses vara en af de viktigaste och mest rationella, men naturligtvis också en som kräfver osedvanligt mycket arbete och stora kostnader, borde ingen betänklighet förefinnas att med statshjälp understödja verksamheten i fråga. Erfarenheten från andra länder visar ock med hvilket ständigt stegradt intresse ifrågavarande arbete understöddes från vederbörande kommuners och statens sida. Så må exempelvis nämnas, att danska staten under året 1909—1910 beviljat Fængselshjælpen — som närmast motsvarar Skyddsvärnet — ett ordinarie anslag å 75,000 kronor och ett extra dito å 65,000 kronor.

På grund af hvad jag sålunda anfört och under hänvisning i öfrigt till Skyddsvärnets tryckta årsberättelse för 1910, får jag föreslå,

att Riksdagen måtte af de medel, som jämlikt 25 § i kungliga förordningen angående försäljning af brännvin den 9 juni 1905 äro eller blifva afsatta för främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder, anvisa ett belopp af 2,000 kronor att under de villkor, som af Kungl. Maj:t pröfvas lämpliga, utgå till Skyddsvärnet, svenska fattigvårdsförbundets afdelning för räddningsarbete, för främjande af dess verksamhet under 1912.

Stockholm den 26 april 1911.

Ulrik Leander.